

ΣΥΝΕΔΡΙΑ ΤΗΣ 17^{ης} ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1932

ΠΡΟΕΔΡΙΑ Α. Χ. ΒΟΥΡΝΑΖΟΥ

ΠΡΑΞΕΙΣ ΚΑΙ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ

Ὁ κ. Σίμος Μενάρδος ἐκλέγεται Γενικὸς Γραμματεὺς τῆς Ἀκαδημίας διὰ μίαν πενταετίαν, 1933 - 1937, διὰ ψήφων 22. Κατὰ τὴν ψηφοφορίαν ἑννέα ψῆφοι εὐρέθησαν λευκαί.

Ὁ κ. Ζέγγελης λέγει τὰ ἑξῆς:

Τὸν παρελθόντα Ἀπρίλιον ἐξέλιπε μία ἀπὸ τὰς μεγαλυτέρας φυσιογνωμίας τῆς συγχρόνου ἐπιστήμης καθόλου καὶ ἰδιαίτερος τῆς Φυσικῆς καὶ τῆς Χημείας. Ὁ Γουλιέλμος Ὕστβαλδ.

Προικισμένος μὲ ἔξαιρετικά πνευματικὰ χαρίσματα ὁ υἱὸς τοῦ βαρελοποιῦ τῆς Λίτσας κατώρθωσεν ἀκολουθῶν πάντοτε ὄρισμένην κατεύθυνσιν χωρὶς ποτὲ νὰ παραπλανηθῇ εἰς τὸν λαβύρινθον τῆς ζωῆς χωρὶς νὰ σπαταλήσῃ οὔτε σταγόνα τῆς διανοῦς πηγῆς τῆς διανοίας του, νὰ ἀνέλθῃ ραγδαίως ὅλας τὰς βαθμίδας τοῦ ἐπιστημονικοῦ σταδίου καὶ νὰ ἀναδειχθῇ μία τῶν κορυφῶν τῆς ἐπιστήμης τοῦ Δημοκρίτου καὶ τοῦ Λαβουαζιέ.

Βοηθούμενος ἀπὸ ἰσχυρὰν μνήμην καὶ μὲ ἀπόλυτον ἐσωτερικὴν πειθαρχίαν, ἀκολουθῶν σύστημα μελέτης καὶ ἐργασίας, ἐντὸς πενταετίας γίνεται magister, βοηθὸς καὶ τέλος δ^{οο} τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Dorpat, δημοσιεύσας ἐν τῷ μεταξύ δύο σπουδαιοτάτας διατριβάς, τὰς γνωστὰς ὀγκοχημικὰς καὶ ὀπτικὰς μετρήσεις του, δι' ὧν ἐτίθεντο τὰ θεμέλια τῆς ἐρεύνης τοῦ σημαντικωτέρου ἴσως τῶν χημικῶν προβλημάτων τοῦ προβλήματος τῆς χημικῆς συγγενείας.

Τῷ 1883, οὔτε τριακονταετῆς καλεῖται ὡς καθηγητῆς τῆς Χημείας εἰς τὸ Πολυτεχνεῖον τῆς Λίτσας. Τὸ αὐτὸ ἔτος ἐκδίδει τὴν τρίτομον γενικὴν Χημείαν ὡς ἐκάλει τὴν Φυσικὴν ἢ Θεωρητικὴν Χημείαν. Τῷ 1887 τὸ Α^{ον} τεῦχος τοῦ ὑπ' αὐτοῦ ἰδρυθέντος περιωνύμου Περιοδικοῦ τῆς Φυσικῆς Χημείας, τὸ ὁποῖον ἀριθμεῖ σήμερον

τὸν 162^{ον} τόμον. Τὰ δύο ταῦτα ἔργα ἀπετέλεσαν τὸ Εὐαγγέλιον τῶν νέων ἰδεῶν, τῶν ὁποίων ὑπῆρξε φορεὺς καὶ πρωταγωνιστής.

Ἰδιαίτερος κλεῖζει τὸ ὄνομα τοῦ Ostwald τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Λειψίας, ὅπερ τῷ 1887 ἐνεπιστεύετο εἰς αὐτὸν νεώτατον τὴν διεύθυνσιν τοῦ μόνου τότε ἐν Εὐρώπῃ ἐργαστηρίου τῆς Φυσικῆς Χημείας. Αἱ ἐν αὐτῷ ἐργασίαι στρεφόμεναι κυρίως εἰς τὸν κύκλον τῆς Ἡλεκτροχημείας ἐσημείωσαν νέαν ἐποχὴν εἰς τὴν Φυσικὴν Χημείαν. Εἶχον τὴν καλὴν τύχην ὡς μαθητῆς καὶ συνεργάτης εἰς τὸ ἰδιαίτερον αὐτοῦ ἐργαστήριον ἐρευνῶν νὰ ἀποκομίσω πλὴν τῆς σπουδῆς εὐγνωμοσύνην καὶ θαυμασμόν πρὸς τὸν ὑπέροχον αὐτὸν σοφόν.

Τῷ 1903 δημιουργεῖ ἐν Λειψίᾳ νέον πρότυπον Χημεῖον Φυσικῆς Χημείας καὶ μεταθέτει τὸ κέντρον τῶν ἐρευνῶν εἰς τὰ τελείως λησμονημένα καταλυτικὰ φαινόμενα. Τούτων πρῶτος διέγνωσε τὴν εὐρύτητα καὶ πρῶτος ἐπροφήτευσεν τὴν μεγίστην σημασίαν αὐτῶν εἰς τὴν βιομηχανίαν καὶ τὴν βιολογίαν. Τὰ πράγματα ἐδικαίωσαν αὐτὸν ἴσως καὶ ὑπὲρ τὰς προβλέψεις του. Ἡ διεθνὴς ἐπιστῆμη ἐπέστεψε τὰς ἐρεῦνας του αὐτὰς μὲ τὸ βραβεῖον Nobel τῷ 1909.

Τῷ 1906 κτίζει εἰς τὴν Λειψίαν τὴν ἑπαυλιν αὐτοῦ Villa Energie καὶ ἀποσύρεται τῆς καθηγεσίας κατ' ἰδίαν μελετῶν, ἐρευνῶν, ἐμπνέων καὶ διατυπῶν διὰ τῶν πολυαρίθμων συγγραμῶν του τὰς νεωτέρας θεωρίας καὶ τὰς φιλοσοφικὰς καὶ κοινωνιολογικὰς ἀντιλήψεις του εἰς ὅλον τὸν πολιτισμένον κόσμον. Διότι ἐκεντρίζετο πάντοτε, ὡς γράφει εἰς τὴν τρίτομον αὐτοβιογραφίαν του, ἀπὸ ἐσωτερικὸν πόθον νὰ κατορθώσῃ καὶ ἄλλοι νὰ ἀπολαύσουν τῆς εὐτυχίας, ἣτις τὸν κατέκλυσε ἀπὸ τὴν λαιρείαν τῆς Ἐπιστήμης. Διότι ἠγνόησε τὴν ἀνάπαυσιν καὶ περιφρόνησε τὸν πλοῦτον ἀφιερῶσας ὅλην του τὴν ὀγδοηκονταετῆ ζωὴν εἰς τὴν Ἐπιστήμην.

Ἐκ τῶν πλείστων κλάδων, οὓς ἐπίσης ἐκαλλιέργησε καὶ ἐγονιμοποίησε διὰ τοῦ πνεύματός του, θὰ ἀναφέρωμεν μόνον τὴν Φιλοσοφίαν· ὑπῆρξεν ὀπαδὸς τοῦ Stankel, μονιστής, διατελέσας ἐπὶ ἔτη καὶ πρόεδρος τοῦ «μονιστικοῦ Συνδέσμου» καὶ ιδρύσας τῷ 1902 τὸ «Περιοδικὸν τῆς Φυσικῆς Φιλοσοφίας».

Ἡ ἐνέργεια ὑπῆρξεν ὁ μοναδικὸς κοσμικὸς παράγων, ἐφ' οὗ ἐστήριξε τὸ φιλοσοφικόν του μονιστικὸν σύστημα.

Ἡ ἐνέργεια κίνητρον τοῦ παντός, κυριαρχοῦν παντοῦ τοῦ ἀψύχου καὶ ἐμψύχου κόσμου. Ἡ ἐνέργεια ποσότης ἐκτὸς χρόνου καὶ χώρου κοινὴ εἰς ὅλα τὰ κοσμικὰ πεδία. Ἡ ὕλη σύμπλεγμα ἐνεργειῶν.

Γνωρίζομεν πόσον βραδύτερον ἐδικαιώθη ἡ ἐνέργεια καὶ ὕλη γνωρίζομεν σήμερον ὅτι εἶναι δύο ὄψεις τοῦ αὐτοῦ μεταλλίου.

Μὴ σπαταλᾶτε τὴν ἐνέργειαν, ἐξευγενίζετε αὐτήν. Ἦτο τὸ φιλοσοφικόν του ἀπόφθεγμα.

Πλήμμυρα νέων ιδεῶν, πίστις καὶ ἐνθουσιασμός διὰ τὴν ἐπιστήμην, πνεῦμα ἀεικίνητον καὶ νεῦρα ἀκαταπόνητα πρὸς ἐργασίαν, ἰδρὸν ὁ Ostwald τὸν ὅποιον ἡ τάξις τῶν ἐπιστημῶν τῆς ἡμετέρας Ἀκαδημίας ὀλίγων πρὸ τοῦ θανάτου αὐτοῦ εἶχε προτείνει ἐκ τῶν πρώτων ὡς ξένον αὐτῆς ἑταῖρον.

Ὁ Ostwald ἐκτύπησε μὲ τὴν σφύραν ἰσχυρᾶς θελήσεως μετ' ἀσυνήθους ἐπιστημονικῆς ὀρμῆς καὶ ἐκρήμνισε δι' αὐτῆς παλαιὰς δοξασίας καὶ ἀπεκάλυψε δι' αὐτῆς νέας πηγὰς.

Ἡ ὑψηλότερα δρᾶσις τοῦ πνεύματος—εἶπεν ὁ Goethe—εἶναι ἡ ἰκανότης νὰ διεγείρωμεν τὸ πνεῦμα τῶν ἄλλων. Καὶ αὐτὴν τὴν ἰκανότητα εἶχεν ὁ Ostwald ὑπὲρ πάντα ἄλλον.

Ἀνεδημιούργησε καὶ ἐνεψύχωσε τὴν Φυσικὴν Χημείαν καὶ ἀνεβίβασεν αὐτὴν διὰ τῶν πολυαρίθμων σημερινῶν ἀντιπροσώπων της, ὧν οἱ πλείστοι ὑπῆρξαν μαθηταὶ του, εἰς τὴν κορυφὴν τῆς Χημικῆς Ἐπιστήμης.

Τὰς ὥρας τῆς ἀναπαύσεως αὐτοῦ ἀφιέρωνεν εἰς τὴν ζωγραφικὴν καὶ τὴν μουσικὴν. Ἡ πρώτη ὑπῆρξεν ἡ ἀφορμὴ πολλῶν συγγραφεῶν καὶ μονογραφιῶν περὶ τῆς ψυχολογίας τῆς τεχνικῆς τῶν χρωμάτων. Ἡ μουσικὴ ὑπῆρξεν ἡ ἀφορμὴ τῆς γνωριμίας του μὲ τὴν Ἑλένην von Reyer, τὴν ὁποίαν ἐνυμφεύθη εἰκοσιεπταετῆς καὶ ἡ μουσικὴ αὐτῆ ἀρμονία ἀδιατάρακτος ἐκράτησεν ἔκτοτε ἐπὶ πεντήκοντα δύο ἔτη μέχρι τοῦ θανάτου αὐτοῦ.

Πέντε ἡμέρας πρὸ τοῦ θανάτου του μεταφερόμενος εἰς κλινικὴν τῆς Λειψίας ὅπου προέβλεπεν ὅτι θὰ ἀπεχαιρέτα τὸ τελευταῖον τῆς ἡμέρας τὸ φῶς ἐζήτησεν ὅπως τὰ χρώματα τοῦ δωματίου, ὅπου θὰ τὸν μετέφεραν, εἶναι ἀρμονικά.

Ἀπαίτησις δικαία ἐκεῖνου, οὐτινος ἡ ἐξαιρετικὴ προσωπικότης ἐμφανίζει τὴν ὠραιότεραν ἀρμονίαν νευρώδους ὀργανισμοῦ μετὰ πνεύματος ὑψηλοῦ.

Κατόπιν προτάσεως τοῦ κ. Δ. Μπαλάνου ἀποφασίζεται νὰ ἐορτασθῇ ἡ ἑκατονταετηρὶς ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ Ἄδ. Κοραῆ ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ καὶ νὰ γίνῃ συνεννόησις μετὰ τοῦ Ὑπουργείου περὶ τῶν γενικωτέρων ἐορτῶν ἐν Ἑλλάδι ἐπὶ τῇ ἐπετείῳ ταύτῃ.

ΚΑΤΑΘΕΣΙΣ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

Ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς καταθέτει τὰ πρὸς τὴν Ἀκαδημίαν ἀποσταλέντα συγγράμματα.
